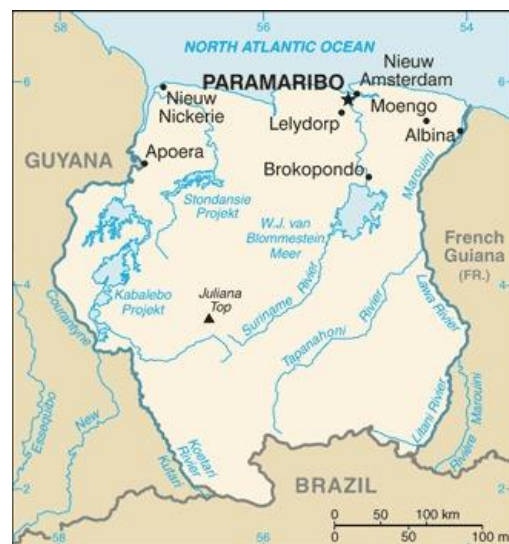

SURINAM

1. Informacje podstawowe

Powierzchnia :	163,8 tys. km ²
Populacja:	587 tys. (2019)
Skład etniczny:	Hindusi – 27%, Murzyni – 22%, Metysi – 16%, Jawajczycy – 14%, osoby ze związków mieszanych – 13%, pozostali (w tym biali) – 8%.
Podział administracyjny:	10 dystryktów
Religia:	Różne denominacje protestanckie (w tym głównie kościoły ewangelikalne, bracia morawscy, ewangelicy reformowani i luteranie) – 24%, hinduiści - 22%, katolicy – 22%, muzułmanie – 14%, inne wyznania chrześcijańskie – 3%, winti (lokalna religia afrokaraibska) – 2%, Świadkowie Jehowy – 1%, inni – 2%, bezwyznaniowcy - 8%.
Stolica:	Paramaribo (ca 240 tys. mieszkańców)
Inne ważniejsze miasta:	Lelydorp (ca 20 tys. mieszkańców), Nieuw Nickerie (ca 15 tys. mieszkańców), Moengo (ca 9 tys. mieszkańców), Nieuw Amsterdam (ca 5 tys. mieszkańców)
Język urzędowy:	Niderlandzki, w powszechnym użytku także miejscowy język kreolskie Sranang Tongo/Taki-Taki, angielski, karaibski hindustani (dialekt hindi i urdu), jawajski.
Waluta:	Dolar surinamski (kurs 1 USD = ca 14 - 16 SRD)
Główne bogactwa naturalne:	Złoto, ropa naftowa, drewno, energia wodna, kaolin, boksyty, niewielkie ilości niklu, miedzi, platyny i żelaza
Główne gałęzie przemysłu:	Górnictwo złota, wydobycie i przetwórstwo ropy naftowej, przemysł, rybołówstwo, przetwórstwo żywności
Główne produkty rolne:	Ryż, banany, krewetki, tuńczyk, warzywa
Ustrój polityczny:	Republika prezydencka
Głowa państwa i szef rządu (prezydent):	Chandrikapersad Santokhi
Minister Gospodarki:	Saskia Walden

Ambasador Surinamuw Polsce:	Brak akredytacji
Ambasador RP w Gujanie:	vacat (Ambasador RP w Wenezueli)
Najbliższe wybory parlamentarne:	2025

2. Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne (2019)

PKB (ceny bieżące) :	3,5 mld US\$
PKB per capita:	6,0 tys. US\$
Wzrost PKB (ceny stałe 2010):	2,6%
Struktura PKB:	Usługi – 52%, przemysł – 35%, rolnictwo – 13%.
Dług publiczny::	82,4% PKB
Inflacja:	4,4%
Bezrobocie:	7,5%
Poziom korupcji (IPC):	44 (poziom RPA, Rumunii i Węgier).
Eksport:	1,46 mld US\$
Główni partnerzy w eksporcie:	ZEA (37%), Belgia (8%), Szwajcaria (6%), Gujana (3%), Brazylia (2%).
Główne towary w eksporcie:	Złoto, ropa naftowa i pochodne, papierosy, ryż, morele, krewetki, whisky, mrożone ryby
Import:	1,72 mln US\$
Główni partnerzy w imporcie::	USA (19%), Holandia (11%), Chiny (7%), Trynidad i Tobago (6%), Japonia (3%), Brazylia (2%), Santa Lucia (2%).
Główne towary w imporcie:	Pochodne ropy naftowej, maszyny i urządzenia, samochody osobowe i ciężarowe, maszyny budowlane, mięso, żywność przetworzona
Inwestycje zagraniczne:	7 mln US\$
Inwestycje surinamskie za granicą:	Brak danych

3. Ogólna charakterystyka gospodarki Surinamu

Gospodarka Surinamu charakteryzuje się znacznym udziałem sektora publicznego (państwo jest największym pracodawcą zatrudniającym ponad połowę pracowników i właścicielem największej ilości firm), jednak w ostatnich latach jest jednak wdrażany plan prywatyzacji gospodarki, także z udziałem inwestorów zagranicznych. Cechą charakterystyczną gospodarki tego państwa jest również wysoka zależność od sektora górniczego stanowiącym podstawową branżę tego kraju.

W Surinamie wydobywa się przede wszystkim złoto, ropę naftową i boksyty. Efektem wysokiego udziału tej gałęzi gospodarki jest silne uzależnienie od wahań cen na rynkach międzynarodowych, co z kolei utrudnia długofalową politykę gospodarczą. Znaczny udział górnictwa ma także negatywny wpływ na środowisko naturalne Surinamu. O ile górnictwo metali ma w Surinamie długą tradycję, to rozpoczęcie eksploatacji złóż ropy naftowej rozpoczęło się dopiero w 2004 r. Rezerwy ropy naftowej tego kraju szacowane są na 88 mln baryłek, a dzienne wydobycie wynosi 13 tys. baryłek ropy dziennie. Pokrywa to w całości zapotrzebowanie Surinamu na ropę naftową.

Pozostałe gałęzie przemysłu odgrywają zdecydowanie mniejszą rolę. Należą do nich przede wszystkim przemysł drzewny, rolno – spożywczy, a także rozwijające się budownictwo..

Pomimo faktu, że zaledwie 0,4% obszaru Surinamu stanowią ziemie uprawne, to płody rolne oraz ich przetwory stanowią ważną pozycję w eksporcie Surinamu. Podstawową uprawą w Surinamie jest ryż, który zajmuje około 50% całego arealu. Znacząca jest również uprawa bananów, kokosów, orzeszków ziemnych oraz warzyw i owoców. Surinam prowadzi także duże hodowle krów i kurczaków. Istotną pozycję w gospodarce zajmuje także rybołówstwo obejmujące przede wszystkim połowy krewetek oraz tuńczyka.

Mniejsze znaczenie ma sektor usług. Jest on niższy na tle udziału tego sektora w PKB innych państw latynoamerykańskich i karaibskich. W przeciwieństwie do innych krajów regionu, sektor turystyczny jest w Surinamie jest minimalny.

Generalnie Gospodarka Surinamu jest oceniana pozytywnie. Od szeregu lat notuje dodatnie tempo wzrostu PKB, często wyższe niż w innych państwach regionu. Kraj jest stabilny politycznie i próbuje prowadzić zrównoważoną politykę monetarną i fiskalną, jednak ze zmiennym skutkiem. Pomimo wysiłków nadal jest niestabilna sytuacja budżetu państwa spowodowana m.in. słabym egzekwowaniem podatków. Pomimo pewnej poprawy nadal jest relatywnie wysoki dług publiczny, a poziom inflacji – mimo jego obniżenia – nadal wskazuje silne wahania na przestrzeni ostatnich lat (choć stopniowo malejące). Władze Surinamu stoją przed koniecznością pogłębienia zakresu reform gospodarczych związanym z działaniami mającymi negatywne następstwa społeczne (podniesienie podatków, deprecjacja i dewaluacja waluty). Do wyzwań należy także zmniejszenie poziomu korupcji, poprawienie sytuacji sektora bankowego, konieczność liberalizacji rynku, zwiększenie konkurencyjności oraz redukcja pomocy zagranicznej.

4. Stan prawno – traktatowy

Surinam jest członkiem m.in. następujących organizacji międzynarodowych ACP, AOSIS, Caricom, G-77, IADB, IBRD, IDA, IDB, IFAD, IFC, ILO, IMF, ISO (correspondent), LAES, MIGA, OAS, ONZ, PCA, Petrocaribe, UNASUR, WIPO, WTO

Surinam jest od 1995 r. członkiem Karaibskiej Wspólnoty i Wspólnego Rynku - CARICOM (*The Caribbean Community and Common Market*). CARICOM powstała w 1973 r. i w chwili obecnej zrzesza 15 państw-członków (Antigua i Barbuda, Bahamy, Barbados, Belize, Dominika, Grenada, Gujana, Haiti, Jamajka, Saint Lucia, Montserrat, Saint Kitts i Nevis, Saint Vincent i Grenadyny, Surinam, Trynidad i Tobago) oraz 5 państw nieposiadających pełnego statusu: Anguilla, Bermudy, Brytyjskie Wyspy Dziewicze, Kajmany, Turks i Caicos). CARICOM jest największym i najważniejszym projektem integracji gospodarczej na Karaibach, dodatkowo pogłębionym o elementy tzw. Jednolitego Rynku i Gospodarki CARICOM (*CSME - CARRICOM Single Market and Economy*) polegającym na pogłębieniu integracji gospodarczej poprzez przejście od Wspólnego Rynku do utworzenia Jednolitego Rynku i Gospodarki. Spodziewanym efektem tego projektu ma być głębsze włączenie Karaibów w system gospodarki globalnej oraz umocnienie więzi handlowych z nietradycyjnymi partnerami państw karaibskich.

Surinam przystąpił również do utworzonego w 2005 r. przez Wenezuelę stowarzyszenia Petrocaribe. Petrocaribe jest elementem tzw. „boliwariańskiej, solidarnej polityki zagranicznej” Prezydenta Hugo Chaveza. Obecnie Petrocaribe obejmuje 12 z 15 państw członków CARICOM oraz Kubę, Dominikanę, Honduras i Gwatemalę.

Od 2013 r. Surinam ma status Państwa Stowarzyszonego z Mercosur, ale nie jest członkiem.

Od 1 stycznia 2008 r. w stosunkach UE – AKP (w tym z Surinamem) zaczęły obowiązywać Umowy o partnerstwie gospodarczym (Economic Partnership Agreement – EPA), które wprowadziły istotne zmiany we wcześniejszych relacjach EU z krajami AKP. Założeniem EPA jest polityka wzajemności, która ma na celu dostosowanie się do zasady wzajemności obowiązującej w ramach WTO. W praktyce oznacza ona, że kraje AKP, aby móc wejść ze swoimi produktami na rynki Unii Europejskiej muszą w pełni otworzyć w zamian swoje rynki dla produktów z Unii oraz usunąć wszelkie bariery celne i cła importowe.

Surinam jest również objęty Generalnym Systemem Preferencji Celnych UE (GSP). Założeniem tego systemu jest udzielanie przez kraje unijne preferencji celnych wszystkim krajom rozwijającym się i najmniej rozwiniętym, w myśl hasła „Rozwój poprzez handel”. W praktyce dla krajów karaibskich i członków CARICOM, z których wszystkie objęte są systemem GSP, oznacza to znaczące redukcje taryf celnych. Od 2009 r. Surinam objęty jest również unijnym systemem GSP+. To oznacza dodatkową redukcją stawek celnych (w niektórych przypadkach do 0) oferowanych przez UE krajom, które spełniają warunki pozagospodarcze (tj. realizowanie polityki zrównoważonego rozwoju, praktyki dobrego rządzenia, a zwłaszcza przestrzeganie praw człowieka i praw pracowniczych, udziału w walce z przestępczością zorganizowaną etc.).

Surinam nie posiada podpisanych dwustronnych umów o wolnym handlu; jedynie z Brazylią posiada podpisaną umowę o preferencyjnych warunkach handlu (PTA).

Polska nie ma podpisanej żadnej dwustronnej umowy gospodarczej z Surinamem. W kwietniu 2008 r. Prezydent RP ratyfikował podpisaną 25 czerwca 2005 r. w Luksemburgu Umowę zmieniającą Umowę o Partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Wspólnotą Europejską i jej Państwami Członkowskimi z drugiej strony, podpisaną w Kotonu dnia 23 czerwca 2000 r. Umowa zmieniająca weszła w życie dnia 1 lipca 2008 r.

5. Dwustronna współpraca gospodarcza polsko - surinamska

a. Współpraca handlowa

Wg danych GUS, eksport Polski do Surinamu w 2019 r. wyniósł 7,7 mln US\$, natomiast import Polski z Surinamu – 1,8 mln US\$. Z uwagi na odmienną metodologię nie jest możliwa ocena skali handlu pośredniego via kraje trzecie. Ponadto z uwagi na bardzo duży udział (32% zarówno w eksporcie, jak i imporcie) jaki w handlu zagranicznym Surinamu zajmują kraje nieokreślone (Area Nes), do statystyk międzynarodowych prezentujących dwustronną współpracę handlową Surinamu z innymi państwami należy podchodzić z ograniczonym zaufaniem.

Wg danych GUS, Surinam jest 144 odbiorcą naszego eksportu, z zerowym udziałem oraz 160 dostawcą polskiego importu, także z zerowym udziałem.

Główne towary w eksporcie: wody pitne, przetwory dla niemowląt, produkty ziemniaczane, części samochodowe, maszyny budowlane, armatura przemysłowa, konstrukcje stalowe, produkty chemiczne, opakowania szklane i z tworzyw sztucznych, meble, napoje bezalkoholowe.

Główne towary w imporcie: ryż, przewody elektryczne, herbata, gwoździe, opony, drewno tropikalne, tworzywa sztuczne, części do silników elektrycznych, krewetki, części do obrabiarek, banany, wyroby skórzane, awokado.

b. Współpraca inwestycyjna

Dostępne dane nie wykazują ani inwestycji polskich w Surinamie ani surinamskich w Polsce.

6. Dostęp do rynku

Generalnie Surinam jest rynkiem otwartym na handel międzynarodowy, jednak wyzwaniem dla eksporterów mogą być przypadki biurokracji i korupcji, stosunkowo słaby system sądownictwa i niewystarczająca ochrona własności intelektualnej, a proces liberalizacji gospodarki surinamskiej przebiega powoli.

Zakaz importu najczęściej wynika z kwestii ochrony środowiska, ochrony zdrowia ludności i bezpieczeństwa państwa oraz moralności publicznej. Do tej kategorii należą takie produkty jak: pestycydy i chemikalia zakazane przez FAO, odpady chemiczne i radioaktywne, broń chemiczną, biologiczną i nuklearną oraz substancje wykorzystywane do jej produkcji, produkty uzyskane nielegalnie w kraju pochodzenia, używane samochody starsze niż 8 lat oraz używane autobusy starsze niż 10 lat, Zabroniony może być także wwóz innych towarów niezgodnych z prawem Surinamu.

7. Prawo regulujące działalność inwestorów zagranicznych

Surinam prowadzi aktywną politykę na rzecz zachęcania zagranicznych inwestorów do inwestowania w tym państwie, także poprzez stopniowe wycofywanie subsydia dla producentów krajowych i sukcesywne odcinanie się od postkolonialnej zależności od Holandii (symbolem tego była zmiana waluty w 2004 r. polegająca na zastąpieniu holenderskiego guldena nowym dolarem surinamskim, podpiętym do koszyka walutowego z dominacją dolara amerykańskiego).

Surinam oferuje zagranicznym inwestorom zwolnienia podatkowe, częściowe lub całkowite zwolnienia z opłat importowych na surowce i maszyny oraz produkty nieprodukowane w Surinamie. Nie ma żadnych ograniczeń co do sektora. Jedynie w branży wydobywczej i przetwórstwa ropy naftowej wszelkie działania w tej dziedzinie są w całości zarezerwowane dla państwowej firmy naftowej Staatsolie i

inwestycje zagraniczne w zakresie wydobycia i przetwórstwa ropy naftowej muszą być zawierane na zasadzie umów handlowych z Staatsolie. Proces realizacji takich umów jest pozytywnie oceniany przez środowiska gospodarcze. W inwestycjach w sektor ropy naftowej rząd surinamski zwalnia z wszelkich opłat wyposażenie dostarczone przez inwestora zagranicznego, które zostało sprowadzone z zagranicy. Preferowaną przez władze Surinamu formą prawną dla inwestycji zagranicznych jest spółka mieszana z udziałem państwowej firmy surinamskiej.

Władze Surinamu są szczególnie zainteresowane inwestycjami zagranicznymi w górnictwie, rolnictwie, sektorze petrochemicznym, leśnictwie i przemyśle drzewnym, rybołówstwie, technologii finansowej oraz turystyce. W przeciwieństwie do innych krajów regionu, w Surinamie nie ma stref wolnościowych i specjalnych stref ekonomicznych.

Surinam posiada podpisane umowy o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji z Brazylią, Indonezją, Kubą i Holandią oraz o unikaniu podwójnego opodatkowania z Holandią i Indonezją.

8. Perspektywy rozwoju współpracy.

Surinam jest najmniejszym państwem Ameryki Południowej i stosunkowo niewielkim rynkiem dla polskich firm, jednak może być on dobrą bazą do rozwoju współpracy z innymi krajami karaibskimi. Relatywnie największe możliwości dla polskich eksporterów rysują się w zakresie sprzętu rolniczego, nawozów, maszyn dla przetwórstwa rolno-spożywczego (w tym rybnego), maszyn dla górnictwa i przemysłu petrochemicznego (także offshore), maszyn i konstrukcji dla budownictwa, towarów konsumpcyjnych, produktów chemicznych, żywności przetworzonej, alkoholi, energetyki odnawialnej i technologii przemysłowej, także w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

Potencjalne dziedziny współpracy inwestycyjnej to przede wszystkim górnictwo i przemysł petrochemiczny, dalej rolnictwo, rybołówstwo, przetwórstwo żywności, leśnictwo, przemysł drzewny, przemysł lekki i energia odnawialna. Dużą szansą dla polskich inwestorów może być planowana budowa mostu łączącego Surinam z Gujaną. Do realizacji tej inwestycji władze Surinamu i Gujany już wystosowały zaproszenia do firm zagranicznych.

DHM/MR